

Sygn. akt V KK 181/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Michał Laskowski

w sprawie **M. H.**

ukaranego za wykroczenia z art. 87 § 1 k.w. oraz z art. 95 k.w.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 23 czerwca 2021 r.,

kasacji, wniesionej na korzyść ukaranego przez Prokuratora Generalnego

od wyroku Sądu Rejonowego w K.

z dnia 11 stycznia 2021 r., sygn. akt II W (...)

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę obwinionego M. H. w
odniesieniu do czynu z art. 95 k.w. przekazuje Sądowi
Rejonowemu w K. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Wnioskiem o ukaranie z dnia 25 listopada 2020 r. oskarżyciel publiczny zarzucił obwinionemu M. H. to, że:

1. w dniu 1 października 2020 r. o godz. 21:05 w miejscowości K. woj. (...), gmina i powiat K. na ul. J. kierował samochodem marki B. nr rej. (...) będąc w stanie po użyciu alkoholu przy stwierdzonej zawartości – I badanie: 0,14 mg/dm³. II

badanie – 0,09 mg/dm³, III badanie – 0,10 mg/dm³ alkoholu w wydychanym powietrzu, tj. popełnienie wykroczenia z art. 87 § 1 k.w.,

2. w tym samym miejscu i czasie, podczas kontroli drogowej, nie posiadał przy sobie blankietu prawa jazdy, tj. popełnienie wykroczenia z art. 95 k.w.

Sprawa ta została zarejestrowana pod sygnaturą II W (...). Sąd Rejonowy w K., postanowieniem z dnia 10 grudnia 2020 r. wyłączył do odrębnego rozpoznania sprawę obwinionego M. H. o czyn z art. 95 k.w., wskazując, że osądzenie tego czynu wymaga rozważenia czy w związku ze zmianą prawa po dniu 5 grudnia 2020 r. nieposiadanie przy sobie blankietu prawa jazdy nadal stanowi wykroczenie. Sprawie tej nadano sygnaturę II W (...).

Sąd Rejonowy w K., wyrokiem nakazowym z dnia 10 grudnia 2020 r., II W (...) uznał obwinionego za winnego popełnienia wykroczenia z art. 87 § 1 k.w., dokonując modyfikacji opisu czynu w stosunku do opisu czynu zawartego we wniosku o ukaranie przez wyeliminowanie wyników II i III badania i wymierzył mu grzywnę w wysokości 200 zł oraz orzekł zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 6 miesięcy. Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 19 grudnia 2020 r.

Sprawę, w której obecnie wniesiono kasację (II K (...)), Sąd Rejonowy rozpoznał na posiedzeniu w dniu 11 stycznia 2021 r. i wyrokiem z tej daty (który powinien być zostać oznaczony jako wyrok nakazowy – w tym bowiem trybie orzekał Sąd Rejonowy) uznał obwinionego M. H. za winnego popełnienia dwóch wykroczeń – z art. 87 § 1 k.w. i z art. 95 k.w. – jak zarzucono we wniosku o ukaranie, wymierzając obwinionemu grzywnę w wysokości 200 zł oraz orzekając wobec niego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 6 miesięcy. Na poczet tego zakazu zaliczono okres pozbawienia prawa jazdy od dnia 6 października 2020 r. Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 9 lutego 2021 r.

Kasację od tego ostatniego wyroku na korzyść ukaranego wniósł Prokurator Generalny, zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego, to jest art. 93 § 2 k.p.w. w zw. z art. 5 § 1 pkt 8 k.p.w., polegające na rozpoznaniu sprawy M. H. w postępowaniu nakazowym, skutkiem czego było wydanie wyroku nakazowego, na mocy którego uznano go za

winnego popełnienia wykroczeń z art. 87 § 1 k.w. i z art. 95 k.w., pomimo tego, że wynikające ze zgromadzonego materiału dowodowego okoliczności wskazywały, iż przedmiotem rozpoznania w niniejszym postępowaniu był jedynie czyn z art. 95 k.w., w następstwie czego obwiniony został ukarany również za czyn z art. 87 § 1 k.w. za który został już uprzednio ukarany prawomocnym wyrokiem nakazowym Sądu Rejonowego w K. z dnia 10 grudnia 2020 r., sygn. akt II W (...), co stanowi bezwzględną przyczynę uchylenia orzeczenia określoną w art. 104 § 1 pkt 7 k.p.w., gdzie ponadto wynikające ze zgromadzonego materiału dowodowego okoliczności uzasadniały powzięcie wątpliwości co do możliwości pociągnięcia M. H. do odpowiedzialności za czyn z art. 95 k.w., w związku ze zmianą z dniem 5 grudnia 2020 r. brzmienia art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, regulującego zakres obowiązków nałożonych na kierującego pojazdem, co powinno skutkować skierowaniem sprawy na rozprawę celem wyjaśnienia tychże wątpliwości.

Podnosząc ten zarzut, Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania w części dotyczącej czynu z art. 87 § 1 k.w., a w pozostałym zakresie o przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w K. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, co umożliwiło rozpoznanie jej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

W odniesieniu do ukarania za czyn z art. 87 § 1 k.w. skarżący trafnie podnosi zarzut obrazy art. 93 § 2 k.p.w. z uwagi na wydanie wyroku wobec tej samej osoby i co do tego samego czynu, który został prawomocnie osądzony już wyrokiem z dnia 10 grudnia 2020 r., II W (...). Ponowne orzekanie w tej mierze było więc niedopuszczalne. Niedopuszczalność ta wynikała również z braku skargi uprawnionego oskarżyciela w tej sprawie, albowiem wnioski o ukaranie w tej sprawie (po wyłączeniu postanowieniem z dnia 10 grudnia 2020 r.) nie obejmował już czynu z art. 87 § 1 k.w. W tym też zakresie zresztą nie wszczęto w tej sprawie postępowania w sprawach o wykroczenie (por. zarządzenie o wszczęciu postępowania z dnia 11 stycznia 2021 r., k. 11 akt II W 378/20). Naruszenia te

stanowią bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 104 § 1 pkt 7 w zw. z art. 5 pkt 8 i 9 k.p.k.

Prokurator Generalny ma również rację w drugiej części sformułowanego zarzutu w odniesieniu do czynu z art. 95 k.w. Już treść postanowienia Sądu Rejonowego w K. z dnia 10 grudnia 2020 r., którym wyłączono do odrębnego rozpoznania sprawę czynu z art. 95 k.w. wskazała na istnienie wątpliwości co do tego, czy zachowanie opisane w pkt. 2 wniosku o ukaranie stanowi po dniu 5 grudnia 2020 r. wykroczenie. Z tego powodu nie doszło do wszczęcia postępowania co do obu czynów wskazanych we wniosku i w sprawie II W (...) doszło do wszczęcia postępowania i osądzenia jedynie czynu z pkt. 1 wniosku o ukaranie (wykroczenia z art. 87 § 1 k.w.). W tej sytuacji kierowanie sprawy co do czynu z art. 95 k.w. na posiedzenie i wydanie – w istocie – wyroku nakazowego w sprawie II W (...) było wadliwe. Wydanie wyroku nakazowego jest bowiem, stosownie do art. 93 § 2 k.p.w., możliwe jedynie wówczas, gdy okoliczności czynu i wina obwinionego nie budzą wątpliwości. Brak wątpliwości dotyczy nie tylko okoliczności faktycznych, ale również okoliczności prawnych, związanych z możliwością przypisania obwinionemu odpowiedzialności za wykroczenie.

Wątpliwości Sądu Rejonowego, wyrażone w postanowieniu z dnia 10 grudnia 2020 r., nawiązywały do zmian normatywnych art. 38 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, który – także na potrzeby art. 95 k.w. – kształtuje zakres obowiązków ciążących na kierującym pojazdem, których niedopełnienie skutkować może odpowiedzialnością za wykroczenie. W dacie popełnienia zarzucanego obwinionemu czynu prowadzenie pojazdu bez wymaganych dokumentów, czyli blankietu prawa jazdy, wyczerpywało znamiona art. 95 k.w. Ustawą z dnia 14 sierpnia 2020 r. o zmianie ustawy - Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r., poz. 1517) wprowadzono zmianę art. 38 ust. 1 Prawa o ruchu drogowym, który począwszy od dnia 5 grudnia 2020 r. obliguje kierującego pojazdem do tego, aby posiadał przy sobie i okazał na żądanie uprawnionego organu: dokument stwierdzający uprawnienie do kierowania pojazdem inny niż wydane w kraju prawo jazdy albo pozwolenie na kierowanie tramwajem, jeżeli kierujący nie posiada wydanego w kraju prawa jazdy albo pozwolenia na kierowanie tramwajem. Zmiana ta, na co trafnie wskazuje skarżący,

odwołując się do motywów leżących u podstaw projektu nowelizacji, miała stanowić ułatwienie dla obywateli, a była możliwa w związku z rozszerzeniem zakresu działania systemu teleinformatycznego obejmującego centralną ewidencję kierowców. Tym samym, nabycie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uprawnień do kierowania pojazdami nierozzerwalnie jest związane z wprowadzeniem danych kierującego do centralnej ewidencji kierowców. Ponieważ dostęp do tego systemu mają organy uprawnione do przeprowadzania kontroli drogowej, zbędne jest okazywanie się stosownym blankietem prawa jazdy, uprawnieniem do kierowania tramwajami. Obowiązek ten zmaterializuje się dopiero w sytuacji, gdy kierujący pojazdem nabył uprawnienia do kierowania pojazdem poza krajem. Innymi słowy, począwszy od 5 grudnia 2020 r. obowiązek posiadania i okazania podczas kontroli drogowej uprawnień do kierowania pojazdami będzie odnosił się do zagranicznego prawa jazdy.

Mając na uwadze powyższe, należało uchylić zaskarżony wyrok i sprawę w zakresie czynu z art. 95 k.w. przekazać Sądowi Rejonowemu w K. do ponownego rozpoznania. Brak było natomiast podstaw do umorzenia postępowania co do czynu z art. 87 § 1 k.w. – w tym zakresie nie zostało bowiem wszczęte w tej sprawie postępowanie wykroczeniowe, co powoduje, że brak jest substratu postulowanego przez Prokuratora Generalnego w tej mierze rozstrzygnięcia o umorzeniu. Uchylenie wyroku przez Sąd Najwyższy w tej części nie powoduje stanu zawisłości sprawy w tym zakresie i jest wystarczające dla usunięcia stwierdzonego uchybienia.

Sąd Rejonowy w K. w ponownym postępowaniu rozpozna sprawę w zakresie wniosku o ukaranie co do czynu z art. 95 k.w. na rozprawie i w sposób należyty rozważy, czy w związku z opisaną zmianą stanu prawnego obwinionemu można przypisać odpowiedzialność za wykroczenie.